

Vlaanderen
is ondernemen

Handleiding Strategisch Basisonderzoek voor Clusters

VOOR PROJECTEN MET EEN ECONOMISCHE FINALITEIT

VERSIE MAART 2026

Wat is nieuw in deze versie?

Verduidelijking financiële of *in kind* bijdrage (1.1.3)

Verduidelijking transfer van resultaten via niet-discriminatoire aanbod aan gangbare marktconforme condities (1.1.3)

Verduidelijking beperkte mogelijkheid voor exclusieve toegang tot resultaten (1.1.3)

Ondertekening van de 'Verklaring van organisatie voor onderzoek en kennisverspreiding' bij de digitale indiening van het projectvoorstel (1.2.1)

Verwijzing naar de meest recente info over het DMP op de FWO website (1.5.5)

Verduidelijking over gebruik van het sjabloon voor de term sheet en de samenwerkingsovereenkomst (1.7.2)

Info over het FRIS portaal (1.7.3)

Verwijzing naar meest recente kaderregeling Kaderregeling inzake staatssteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie (2022/C 414/01) (doorheen het document)

INHOUD

Wat is nieuw in deze versie?	2
SITUERING	5
1.1. Basiskenmerken van het cSBO-steunkanaal	5
1.1.1. Positionering en doelstellingen	5
1.1.2. Valorisatiestrategie: transfer naar ondernemingen	6
1.1.3. Begeleidingscommissie	6
1.1.4. Interacties met gebruikers voor en tijdens het cSBO-project	8
PROGRAMMAKENMERKEN	10
1.2. Projectindieners (consortium) en gebruikers	10
1.2.1. Projectindieners	10
1.2.2. Niet Vlaamse partners	11
1.3. Steunbare activiteiten	11
1.4. Projectbegroting en steun	11
1.4.1. Projectduur en projectbegroting	11
1.4.2. Steun	12
1.4.3. Kostenmodel	12
1.5. Gebruik van de resultaten - eigendomsproblematiek	13
1.5.1. Eigenaar van de resultaten	13
1.5.2. Transfer van de intellectuele eigendom naar bestaande ondernemingen	13
1.5.3. Transfer van de intellectuele eigendom naar een nieuwe spin-off	13
1.5.4. Technology Readiness Levels (TRL)	13
1.5.5. Datamanagement	14
BEHANDELING PROJECTAANVRAAG	15
1.6. Beoordeling van het projectvoorstel	15
1.6.1. Evaluatieprocedure	15
1.6.2. Formele ontvankelijkheidsanalyse	16
1.6.3. Selectiecriteria	16
1.7. Rechten en plichten	17

1.7.1. Overeenkomst	17
1.7.2. Samenwerkingsovereenkomst	17
1.7.3. Publicatie op FRIS-portaal	18
1.7.4. Opvolging, rapportage en uitbetaling van steun	18
BIJLAGE A: SELECTIECRITERIA VOOR cSBO PROJECTEN	19
Scientific Value	19
Scientific potential/feasibility	19
Scientific approach/planning	19
Expertise and resources	19
Valorisation value	20
Potential applications	20
Follow-up process: vision, approach and feasibility	21
Competence/track record in terms of valorisation	21
Sustainable development	21

SITUERING

1.1. Basiskenmerken van het cSBO-steunkanaal

1.1.1. Positionering en doelstellingen

VLAIO stimuleert innovatie in het Vlaams Gewest door het geven van financiële steun via het Fonds voor Innoveren en Ondernemen en door het verstrekken van dienstverlening aan ondernemingen, onderzoekscentra en personen die innoveren.

Een project Strategisch Basisonderzoek voor clusters (cSBO) betreft vernieuwend onderzoek dat in geval van wetenschappelijk succes een vooruitzicht biedt voor latere economische of maatschappelijke toepassingen. De basismodaliteiten worden beschreven in het SBO-besluit¹.

Projecten cSBO passen in een ruimer traject binnen de cluster en zijn geen 'stand-alone' projecten. Een cSBO-project is vraagedreven door ondernemingen of vormt een opportuniteit voor onderzoekscentra en komt tegemoet aan de door de doelgroepbedrijven (uit de betrokken cluster) geïdentificeerde en onderschreven noden. De beoogde kennisopbouw zal de clusterroadmap(s) een stap verder brengen (= verdere technisch-inhoudelijke uitdieping ervan) en de beoogde kennisopbouw is hoogdringend en belangrijk. De opgebouwde kennis draagt bij aan het realiseren van de strategische doelstellingen van de betrokken cluster en haar doelgroep(en).

De toekenning van cSBO's binnen de projectwerking van clusters is eerder uitzonderlijk. De noodzaak hiertoe zal dan ook onderdeel uitmaken van de evaluatie. Een beperking in het aantal projectaanvragen per cluster of over de clusters heen kan door het beslissingscomité worden opgelegd.

Voorliggende handleiding richt zich tot aanvragers van cSBO-projecten met een primaire economische finaliteit.

cSBO betreft uitvoering van onafhankelijk (niet-gestuurd) strategisch basisonderzoek door organisaties voor onderzoek en kennisverspreiding overeenkomstig de voorschriften uit de Kaderregeling O&O&I². Enkel organisaties die aan de criteria voldoen van een organisatie voor onderzoek en kennisverspreiding zoals beschreven in de Europese regelgeving betreffende staatssteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie kunnen deelnemen (zie 1.2.1).

De implementatie van de economische toepasbaarheid gebeurt door samenwerking met ondernemingen en transfer van de kennis naar die ondernemingen. Het doel is bij te dragen aan een influx van nieuwe ideeën en concepten die in een later stadium de basis kunnen zijn voor een nieuwe generatie van producten, processen of diensten in de bedrijfswereld.

cSBO beoogt in de eerste plaats opbouw van nieuwe kennis waarbij het doel van het programma is om een dialoog op te starten tussen de onderzoekscentra die het onderzoek uitvoeren en de ondernemingen. Vanuit deze dialoog kunnen valorisatietrajecten gestart worden. Door de grote afstand van de markt zal een succesvol cSBO-project in de eerste plaats

---

¹ [Besluit van de Vlaamse regering van 3 oktober 2003](#) houdende de instelling van een financieringskanaal voor het strategisch basisonderzoek in Vlaanderen

² Kaderregeling inzake staatssteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie (2022/C 414/01).

resultaten opleveren die nadien via verdere onderzoeks-, ontwikkelings- en implementatietrajecten vertaald worden naar concrete toepassingen bij ondernemingen.

Het valorisatiepotentieel van een cSBO-project met een economische finaliteit bestaat uit de bijdrage die het project kan leveren aan het oplossen van bepaalde problemen (vraaggedrevenheid vanuit de ondernemingen) of aan het creëren van nieuwe opportuniteiten met een perspectief voor economische waardecreatie (aanbodgedrevenheid vanuit de onderzoekscentra).

1.1.2. Valorisatiestrategie: transfer naar ondernemingen

De belangrijkste basisvalorisatiestrategie bij de opzet en de uitvoering van een cSBO-project met een economische finaliteit is de **transfer van de onderzoeksresultaten naar ondernemingen**. Hierbij is het aangewezen om een toepasbaarheid bij meerdere ondernemingen aan te tonen. Indien het project selectiviteit naar één onderneming of een beperkt aantal ondernemingen vertoont of sterk ingebed is in het productengamma van een specifieke onderneming is steunverlening als (coöperatief) O&O-bedrijfsproject beter geschikt.

Na een geslaagd cSBO-project zijn verdere onderzoeks-, ontwikkelings- en implementatietrajecten van de resultaten aan de orde. Het zwaartepunt verschuift hierbij naar de ondernemingen. Deze verdere trajecten zijn niet steunbaar binnen het cSBO-financieringskanaal, maar kunnen mogelijk wel gesteund worden via het instrumentarium voor de speerpuntclusters, zoals bijv. (coöperatieve) O&O-bedrijfsprojecten, ICON-projecten, Baekeland-IM-mandaten, ... of via andere subsidiekanalen bij VLAIO of andere organisaties.

1.1.3. Begeleidingscommissie

Tijdens de projectuitvoering van een cSBO-project wordt verplicht een begeleidingscommissie voorzien.

- De begeleidingscommissie staat open voor alle geïnteresseerde ondernemingen uit de Europese Unie.
- De begeleidingscommissie vervult een klankbordfunctie. De eindverantwoordelijkheid i.v.m. het sturen van de projectuitvoering ligt bij het uitvoerende onderzoeksconsortium.
- Indien een onderneming wenst toe te treden tot de begeleidingscommissie van een cSBO-project vereist dit - tijdens de projectuitvoering - het volgende:
  - een beperkte financiële inbreng: alle leden van de begeleidingscommissie dienen een geldelijke bijdrage in te brengen van minimaal 250 euro/jaar voor een KMO of minimaal 1.000 euro/jaar voor een grote onderneming of andere organisatie. Een aantoonbare gelijkwaardige inzet van personele kracht en middelen voor de uitvoering van het project kan ook in overweging worden genomen, mits dit duidelijk wordt onderbouwd en gewaardeerd. Een hogere inbreng dan de vermelde minimale bedragen kan positief gewaardeerd worden tijdens de evaluatie van het projectvoorstel. Er is geen harde eis aan een financiële bijdrage van wetenschappelijke instellingen, overheden en maatschappelijke actoren binnen zo'n adviescommissie. Een financiële bijdrage wordt echter sterk aanbevolen, omdat het een teken van betrokkenheid en steun van de organisatie is.

- een engagement tot een inhoudelijke inbreng en een tijdsinvestering om deel te nemen aan bilaterale overlegmomenten met de projectuitvoerders en/of bijeenkomsten van de begeleidingscommissie.
- Ondernemingen die wensen te participeren aan de begeleidingscommissie van een cSBO-project, dienen hun engagementen te staven aan de hand van een gemotiveerde intentieverklaring ('Letter of Intent', te bezorgen aan de cSBO-projectpromotor voorafgaand aan de limietdatum voor de indiening van een cSBO-projectvoorstel). Deze verklaringen vormen een integraal deel van een cSBO-projectvoorstel.
- Essentieel is dat de verklaringen goed gemotiveerd zijn en niet beperkt blijven tot een vrijblijvende algemene interessebetuiging. Er dient uitdrukkelijk aangegeven te worden wat de specifieke meerwaarde van de verwachte projectresultaten is voor de desbetreffende onderneming en welke verdere ontwikkelings- en implementatietrajecten haalbaar zijn. Tevens dient hierin het engagement voor de verplichte financiële (of gelijkwaardige *in kind*) bijdrage opgenomen te worden. De intentieverklaring voor het lidmaatschap van de begeleidingscommissie dient te worden ondertekend door een rechtsgeldig vertegenwoordiger van de onderneming (anders wordt de brief niet in rekening gebracht). Dit staft het intern draagvlak binnen de onderneming voor het engagement in de begeleidingscommissie.
- De samenstelling van de begeleidingscommissie is bij voorkeur zo volledig mogelijk op het ogenblik van de projectindiening (inclusief gemotiveerde intentieverklaringen met engagement voor financiële bijdrage).
- Bij een begeleidingscommissie hebben de leden geen automatische rechten op de exploitatie van de resultaten. De uitvoerder is eigenaar en latere transfer gebeurt met een niet-discriminatoire aanbod aan gangbare marktconforme condities. Vooraf overeengekomen (exclusieve of niet-exclusieve) licentieregelingen of onevenredige clausules zijn in strijd met de vrijstelling van de EU-staatssteunregels voor niet-economische activiteiten van onderzoeksorganisaties. A priori onderhandelen over een licentie of overdracht is onaanvaardbaar (bijv. via een 'right of first refusal'). Ondernemingen kunnen wel van bij de aanvang van het project een 'right of first negotiation' onderhandelen met de uitvoerende onderzoekscentra. De transfer van resultaten van onderzoekscentra staat open voor alle ondernemingen in de Europese Unie, ook als deze geen lid zijn van de begeleidingscommissie (zie 1.5.2). Het is belangrijk om afspraken te maken en de verwachtingen van de leden met betrekking tot een mogelijke opdeling van intellectueel eigendom en IP-overdrachtsmodel te managen voordat het projectvoorstel wordt ingediend.
- Om de dynamiek van de begeleidingscommissie niet te verstoren, is een niet-exclusieve toegang tot de resultaten te verkiezen. In een aantal sectoren is dat evenwel niet haalbaar. Daarom wordt een exclusieve licentie of transfer in uitzonderlijke gevallen niet uitgesloten zolang dit de dynamiek van de begeleidingscommissie niet verstoort. Dit kan bijvoorbeeld in een situatie waarbij de leden in de begeleidingscommissie actief zijn in complementaire toepassingsgebieden, waarbij een bepaald onderneming exclusiviteit verwerft in zijn eigen niche zonder exclusiviteit te vragen in andere toepassingsgebieden. Als na afloop van het project (wanneer er effectief transfereerbare resultaten gegenereerd zijn) uit marktconsultatie blijkt dat een exclusieve marktconforme deal de beste optie is, dan kan dit toegestaan worden. Echter kan dit niet de primaire route zijn bij start

van het project. Er moet bij de indiening een realistisch valorisatieplan zijn, dat een transfer naar een grote groep bedrijven toelaat.

- Het is belangrijk om reeds vóór de projectindiening afspraken te maken over de wijze waarop omgegaan zal worden met intellectuele eigendomsrechten en om een visie te ontwikkelen met betrekking tot een mogelijke transfer van projectresultaten naar gebruikers (zie ook 1.7.2). Tijdens de projectevaluatie wordt veel aandacht besteed aan de haalbaarheid van de toepassingsmogelijkheden, en deze haalbaarheid is onder meer afhankelijk van een goede verstandhouding tussen de ondernemingen onderling. Daarom is het, in het bijzonder bij ondernemingen die actief zijn in overlappende toepassingsgebieden met mogelijke exclusiviteit, opportuun om deze visie reeds toe te lichten in de projectaanvraag.

1.1.4. Interacties met gebruikers voor en tijdens het cSBO-project

Het is belangrijk om voldoende interacties te voorzien tussen de onderzoekscentra en de potentiële gebruikers van de projectresultaten, zowel tijdens het voortraject van het cSBO-project als tijdens de uitvoeringsfase van het cSBO-project.

cSBO-voortraject

Bij de totstandkoming van een cSBO-projectvoorstel is het aangewezen dat onderzoekers ondernemingen contacteren voor een bilateraal overleg of voor een voorbereidende brainstorming samen met andere ondernemingen. Ondernemingen kunnen ook op eigen initiatief contact opnemen met onderzoekers over knelpunten of opportuniteiten waarvoor strategisch onderzoek een meerwaarde zou kunnen bieden.

Bij de beoordeling van cSBO-projectvoorstellen wordt veel nadruk gelegd op de actieve participatie van ondernemingen vanaf de prille fase van de totstandkoming van een projectvoorstel. Door in een vroege fase te interageren met geïnteresseerde ondernemingen, kan het projectvoorstel immers afgestemd worden op de reële noden van de ondernemingen en kunnen de kansen op toekomstige benutting van de resultaten gemaximaliseerd worden. De aanvragers van een cSBO-project en de leden van de begeleidingscommissie dienen dergelijke voorbereidende werkzaamheden aan te tonen en hun impact op het projectvoorstel te onderbouwen.

cSBO-projectuitvoering

Tijdens de projectuitvoering blijft een tweerichtingsdialoog tussen de onderzoekers en het betrokken gebruikersveld essentieel om de beoogde kennistransfer van wetenschap naar concrete toepassingen te kunnen realiseren. Ondernemingen kunnen tijdens de cSBO-projectuitvoering participeren als lid van de begeleidingscommissie. Een sterke betrokkenheid van de ondernemingen en een goede interactiedynamiek zijn hierbij cruciaal.

Ondernemingen kunnen niet als gefinancierde medeaanvrager deelnemen aan het onderzoeksconsortium. Ondernemingen kunnen echter wel als onderaannemer optreden. Het dient hierbij wel steeds te gaan om 'routinematige' activiteiten waarop de ondernemingen geen IP kunnen claimen.

Bij de beoordeling van de projectvoorstellen kan een goede R&D-interactie tussen onderzoekers en ondernemingen eventueel maar niet automatisch leiden tot een selectievoordeel. Een voorbeeld is de situatie waarin de onderneming (als lid van de

begeleidingscommissie) R&D-activiteiten verricht die inhoudelijk verband houden met het cSBO-project. Deze R&D-samenwerking moet controleerbaar zijn en overlapt met de geplande uitvoeringsfase van het cSBO-project.

Het is aan de evaluatoren, eventueel ondersteund door de reviews van de deskundigen, om een waardering uit te spreken over de betekenis, relevantie en meerwaarde van dergelijke samenwerkingen.

Essentieel is dat de uitvoerders van het cSBO-project alle overige leden van de begeleidingscommissie goed informeren over deze lopende samenwerking(en).

Ook in situaties waarin ondernemingen samenwerken via parallelle R&D-activiteiten, blijft het cSBO-project strategisch basisonderzoek met een innovatief strategisch karakter over een langere termijn en brede horizon.

Het is nooit de bedoeling om de cSBO-projecten meer in lijn te brengen met de horizon van industriële R&D-projecten wat betreft eigenaarschap, uitdaging en innovatief karakter. Bovendien blijven de onderzoekscentra eigenaar van de resultaten die tijdens het cSBO-project zijn verkregen en moeten overdrachten marktconform zijn (zie 1.5.2). De interacties met de begeleidingscommissie van het cSBO-project mogen niet worden belemmerd door beperkingen uit bestaande samenwerkingsovereenkomsten met één of meer ondernemingen. Deze ondernemingen hebben dezelfde rechten en plichten als alle andere leden van de begeleidingscommissie. Naast bovengenoemde situatie worden andere vormen van interactie met ondernemingen positief beoordeeld, zoals:

- samenwerking in een breder kader;
- een (financiële of *in kind*) bijdrage die de vereiste minimumeis ruimschoots overtreft;
- korte bedrijfsstages voor onderzoekers op basis van bilaterale overeenkomsten;
- uitwisseling van apparatuur, enz.

PROGRAMMAKENMERKEN

1.2. Projectindieners (consortium) en gebruikers

1.2.1. Projectindieners

Een cSBO-projectvoorstel wordt ingediend door minstens twee onderzoeksgroepen van minstens één Vlaams onderzoekscentrum (volgens art. II.2 en II.3 van de Codex Hoger Onderwijs)³. Een Vlaams onderzoekscentrum wordt hierbij gedefinieerd als een in het Vlaams Gewest gevestigde organisatie voor onderzoek en kennisverspreiding (universiteit, hogeschool, (strategisch) onderzoekscentrum).

Bovenstaande organisaties dienen de formele criteria zoals bepaald in de definitie van een organisatie voor onderzoek en kennisverspreiding in de Kaderregeling O&O&I² (punt 16.ff) te vervullen en dienen bij de digitale indiening een 'Verklaring van organisatie voor onderzoek en kennisverspreiding' te ondertekenen.

Elke organisatie, die onder de Europese definitie voldoet aan de criteria voor organisatie voor onderzoek en kennisverspreiding en uitvoering van niet-economische activiteiten, wordt als partner toegelaten in cSBOs. Elke partner telt mee als volwaardige partner en kan optreden als hoofdaanvrager. Dit wordt verduidelijkt in het VLAIO-document '[Rol organisaties voor onderzoek en kennisverspreiding in ICON en cSBO-projecten](#)'.

Meerdere onderzoekscentra kunnen ook samen een consortium vormen. In dergelijk geval wordt één van de onderzoekscentra als projectcoördinator aangeduid.

Verder gelden volgende specifieke randvoorwaarden:

- Het Interuniversitair Instituut voor Micro-Electronica, de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek, het Vlaams Interuniversitair Instituut voor Biotechnologie, Flanders Make, het Vlaams Instituut voor de Zee en de Vlaamse wetenschappelijke instellingen met een dotatie van de Vlaamse overheid, kunnen enkel een cSBO-projectvoorstel indienen in samenwerking met minstens één ander Vlaams onderzoekscentrum.
- Een Vlaamse hogeschool dient altijd een cSBO-projectvoorstel in, in samenwerking met of minstens na advies van de universiteit binnen de associatie waarmee ze verbonden is. Vlaamse hogescholen kunnen enkel een projectvoorstel indienen in samenwerking met minstens één ander Vlaams onderzoekscentrum.
- Alle aanvragers moeten bij de digitale indiening van een projectvoorstel een 'Verklaring van organisatie voor onderzoek en kennisverspreiding' ondertekenen. De checklist met de criteria waaraan men moet voldoen om als organisatie voor onderzoek en kennisverspreiding erkend te worden, is beschikbaar op de VLAIO website ([Checklist organisatie voor onderzoek en kennisverspreiding](#)).
- De hoofdaanvrager wijst een coördinator aan. De coördinator moet in dienst zijn van de hoofdaanvrager en is verantwoordelijk voor de goede uitvoering van het project. De coördinator is het eerste aanspreekpunt voor VLAIO. De hoofdaanvrager zorgt ervoor dat de coördinator voldoende tijd en ervaring heeft om deze opdracht naar behoren uit

---

³ Besluit van de Vlaamse Regering tot codificatie van de decretale bepalingen betreffende het hoger onderwijs (citeeropschrift: 'Codex Hoger Onderwijs') (vlaanderen.be)

te voeren. Indien het project wordt ingediend door een projectconsortium, vertegenwoordigt de hoofdaanvrager de aanvragers richting VLAIO en zorgt hij bij toekenning voor de coördinatie van de activiteiten van de toegekende projectsubsidie.

1.2.2. Niet Vlaamse partners

Een Vlaams onderzoekscentrum kan ook een projectvoorstel indienen met één of meerdere niet-Vlaamse onderzoekscentra. In het projectvoorstel moet dan wel worden aangetoond dat deze kennis niet aanwezig is in Vlaanderen, de inbreng noodzakelijk is voor het uitvoeren van het onderzoek en het bereiken van de valorisatieperspectieven in Vlaanderen. De deelbegroting van de niet-Vlaamse onderzoekscentra die deel uitmaken van het consortium of die als derden specifieke deeltaken uitvoeren, kan cumulatief niet meer dan 20% van de voorgestelde projectbegroting bedragen.

1.3. Steunbare activiteiten

De steunbare activiteiten voor de onderzoekscentra omvatten het uitvoeren van het strategisch basisonderzoek als dusdanig en daarnaast ook alle activiteiten die verbonden zijn met de beoogde valorisatieaanpak (vergaderingen met de begeleidingscommissie, voorbereiding van octrooiaanvragen, verkenningen van bilaterale vervolgpacten met ondernemingen,...). Dit impliceert dat ook de inzet van personen met een valorisatetaak kan worden opgenomen in een cSBO-project⁴.

Een werkpakket (of taak) 'disseminatie en valorisatie' die de disseminatie- en valorisatieactiviteiten in het onderzoeksdeel groepeert is verplicht. Dit werkpakket is gericht op de ruime en collectieve verspreiding van de resultaten van het onderzoek, is beperkt van omvang (max. 10% van de aanvaarde mensmaanden) en wordt uitgevoerd door de onderzoekscentra (eventueel in samenwerking met de SPC). Wanneer het een combinatie van disseminatie- en valorisatieactiviteiten met projectmanagement betreft moet het deel projectmanagement ondergeschikt zijn. Het aandeel projectmanagement mag in geen geval meer dan 10% van de aanvaarde mensmaanden uitmaken.

1.4. Projectbegroting en steun

1.4.1. Projectduur en projectbegroting

De projectduur van een cSBO-project bedraagt conform Art. 5 van het SBO-besluit (maximaal) vier jaar. Het project kan ook een kortere looptijd hebben.

De projectbegroting is *a priori* vastgelegd op maximaal 500.000 € per jaar en per rechtspersoon. Dit houdt concreet in dat 2 onderzoeksgroepen van dezelfde kennisinstelling samen dit maximumbedrag kunnen indienen. Indien het project in consortiumverband wordt uitgevoerd, kan de projectbegroting worden verhoogd tot een maximum van 500.000 € per jaar vermenigvuldigd met het aantal rechtspersonen die als projectaanvrager optreden op

---

⁴ Het gaat hierbij om personen die rechtstreeks geïntegreerd worden in de betrokken onderzoeksgroepen van het cSBO-projectconsortium, en dus niet om personen die tewerkgesteld zijn in de interfacediensten of diensten voor onderzoekscöördinatie en waarvoor reeds een andere financieringsvorm voorhanden is (cfr. interfacebesluit: Besluit van de Vlaamse Regering van 29 mei 2009 betreffende de ondersteuning van de Industriële Onderzoeksfondsen en de interfaceactiviteiten van de associaties in de Vlaamse Gemeenschap)

voorwaarde dat de deelprojectbegroting van deze projectaanvragers minimaal 15% van de totale projectbegroting bedraagt.

Voorbeeld: Twee universiteiten participeren in een cSBO-project van 4 jaar in een budgettaire verhouding van 70%-30% tussen de partners. De maximaal mogelijke projectbegroting wordt dan theoretisch 4 miljoen euro in plaats van 2 miljoen euro, maar wordt op 3 miljoen euro geplafonneerd (zie kader hieronder).

Dit betekent niet dat een projectpartner binnen een consortium 15% van de projectbegroting moet opnemen. De modaliteit van 'minimum 15%' slaat enkel op het consortiumvoordeel dat er in bestaat dat bij het bereiken van dit minimum het globale projectbudget telkens met maximum 500.000 euro/jaar kan verhoogd worden.

De deelbegroting van de niet-Vlaamse onderzoekscentra die deel uitmaken van een consortium of die als derden specifieke deeltaken uitvoeren, kan cumulatief niet meer dan 20% van de projectbegroting bedragen.

Als richtlijn voor de grootte-orde van een cSBO-projectbudget wordt (1 tot) 2 miljoen euro voor een vierjarig project opgesteld met uitzonderingen tot 3 miljoen euro.

Gezien de opdracht van de innovatieclusters om op relatief korte termijn innovatie(s) te realiseren bij een ruime groep van ondernemingen, gaat de voorkeur naar kortlopende en kleinere projecten (circa 2 jaar).

1.4.2. Steun

Het steunpercentage voor het gedeelte van een cSBO-voorstel dat uitgevoerd wordt door onderzoekscentra bedraagt 100% van de aanvaardbare kosten, mits deze onderzoekscentra volledig beantwoorden aan de definitie in de Kaderregeling O&O&I punt 16ff (organisatie voor onderzoek en kennisverspreiding)².

1.4.3. Kostenmodel

De manier waarop de projectbegroting wordt opgebouwd en welke kosten aanvaardbaar zijn, wordt in detail uitgelegd in het meest actuele document 'Handleiding bij het kostenmodel'. Er is een Excel-template ('Template begrotingsaanvraag') beschikbaar om de begroting op te maken. Het gebruik ervan is verplicht. Beide documenten zijn beschikbaar op de VLAIO-website⁵.

Specifieke aandachtspunten voor het cSBO-programma

- De totale kostprijs van de taken die worden voorgesteld om aan onderaannemers toe te vertrouwen, kan niet meer dan 30% van de voorgestelde cSBO-projectbegroting bedragen.

---

⁵ [Aanvraagprocedure projecten voor speerpuntclusters | Agentschap Innoveren en Ondernemen \(vlaio.be\)](#)

1.5. Gebruik van de resultaten - eigendomsproblematiek

1.5.1. Eigenaar van de resultaten

De projectaanvragers/uitvoerders zijn de eigenaars van de projectresultaten. Bij een consortium is elke uitvoerder eigenaar van de eigen resultaten zonder recht te hebben op de resultaten van de partners. Ten aanzien van een onderzoeksgroep behorend tot een universiteit of een hogeschool gelden de bepalingen van art. IV 48 van de Codex Hoger Onderwijs³.

1.5.2. Transfer van de intellectuele eigendom naar bestaande ondernemingen

Bij overdracht van eigendomsrechten of toekenning van gebruiksrechten op de projectresultaten die voortvloeien uit onderzoekswerkzaamheden uitgevoerd door een onderzoekscentrum (kennisinstelling of onderzoekscentrum) naar een onderneming met het oog op verdere valorisatie van de resultaten gelden volgende bepalingen:

- de onderzoeksresultaten zijn op gelijke en niet-discriminerende basis beschikbaar voor alle ondernemingen in de EU;
- er is een marktconforme vergoeding⁶ vereist die gelijk is voor alle ondernemingen in de EU, inclusief leden van de begeleidingscommissie en ondernemingen die deelnemen aan de projectuitvoering (eventuele bijdragen van de ondernemingen in de kosten van de onderzoekscentra om tot de resultaten te komen, kunnen in mindering gebracht worden);
- de inkomsten uit transfer worden opnieuw in de primaire activiteiten van de onderzoekscentrum geïnvesteerd.

Het is mogelijk dat de onderzoekscentra een 'right of first negotiation' afspreken met geïnteresseerde ondernemingen, voor zover deze afspraken uitgaan van een engagement tot transfer aan marktcondities. In uitzonderlijke gevallen kan dit - op het ogenblik dat beslist wordt tot transfer van een deel van de resultaten - op exclusieve basis gebeuren, mits voldoende ruimte gelaten wordt voor interacties met andere ondernemingen voor de resterende resultaten. Als alternatief kunnen de onderzoekscentra en ondernemingen overeenkomen dat de projectuitvoerders niet-exclusieve gebruiksrechten op de projectresultaten aan de ondernemingen toekennen. Ook deze niet-exclusieve gebruiksrechten dienen aan marktconforme condities te worden aangeboden.

1.5.3. Transfer van de intellectuele eigendom naar een nieuwe spin-off

Wanneer intellectuele eigendomsrechten of gebruiksrechten, voortkomend uit door een onderzoekscentrum verkregen onderzoeksresultaten, worden overgedragen in het kader van de oprichting van een nieuwe spin-off, gelden ook hier de eis van vergoeding volgens normale marktvoorwaarden en de eis van herinvestering van de inkomsten in de primaire activiteiten van het onderzoekscentrum.

1.5.4. Technology Readiness Levels (TRL)

Technology Readiness Levels (TRL's) dienen als een meting van het maturiteitsniveau van bepaalde technologieën. Dit meetsysteem biedt een gemeenschappelijk begrip van de technologiestatus en richt zich op de hele innovatieketen. Door een technologieproject te

---

⁶ Aan te tonen zoals bepaald in punt 30 van de Kaderregeling inzake staatssteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie (2022/C 414/01).

evalueren aan de hand van de parameters voor elk Technology Readiness Level (zie hieronder), kan men een TRL-classificatie aan het project toewijzen op basis van zijn voortgangsstadium. Er zijn negen technology readiness levels: TRL 1 is de laagste en TRL 9 de hoogste. De volgende definities van TRL zijn van toepassing:

- TRL 1 – basisprincipes in acht genomen
- TRL 2 – technologisch concept geformuleerd
- TRL 3 – experimentele proof of concept
- TRL 4 – technologie gevalideerd in laboratorium
- TRL 5 – technologie gevalideerd in relevante omgeving (industriële relevante omgeving in het geval van sleuteltechnologieën)
- TRL 6 – technologie gedemonstreerd in relevante omgeving (industriële relevante omgeving in geval van sleuteltechnologieën)
- TRL 7 – demonstratie van systeemprototype in operationele omgeving
- TRL 8 – systeem compleet en gekwalificeerd
- TRL 9 – feitelijk systeem bewezen in operationele omgeving (concurrerende fabricage in het geval van sleuteltechnologieën; of in de ruimte)

Aanvragers wordt verzocht de TRL aan te geven bij de aanvang van het onderzoeksproject en de TRL die ze aan het einde van de projectperiode willen bereiken. Het primaire doel van het opvragen van de TRL's is om de evaluatoren een referentie te geven met betrekking tot de ontwikkelingsstatus en de beoogde voortgang van de toepassing tijdens de projectfase. De beoogde voortgang op TRL-niveau tijdens een cSBO-project kan voor toepassingen in verschillende domeinen anders zijn. A priori is er geen gewenst begin- of eind TRL-niveau opgelegd binnen de cSBO-oproep.

1.5.5. Datamanagement

VLAIO neemt vanaf 1 oktober 2022 het Vlaamse Minimale Data Management Plan (DMP) in gebruik voor alle cSBO-projecten. **VLAIO sluit zich aan bij de procedure van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek (FWO)** en vraagt dat mandaathouders van de cSBO-projecten het VLAIO cSBO DMP template ([DMP Templates](#)) invullen, dat overeenstemt met het Vlaams Minimale DMP.

Datamanagement omvat de manier waarop onderzoeksdata worden beheerd, vanaf de datum van aanmaak of verzameling tot het moment dat ze worden gepubliceerd of gebruikt en mogelijk voor de lange termijn worden bewaard. Datamanagement is dan ook een integraal onderdeel van degelijk wetenschappelijk onderzoek.

Het omvat procedures voor de beschrijving van onderzoeksdata en metadata, de opslag en langetermijnbewaring ervan, de vindbaarheid, het aanwijzen van verantwoordelijke personen, de omgang met zeer gevoelige data en de open toegang tot en het delen van onderzoeksdata. VLAIO verwacht van de onderzoekers dat zij voor, tijdens en gedurende ten minste vijf jaar na hun onderzoek deze procedures in acht nemen.

De DMP template die moet ingevuld worden bevat verschillende aandachtspunten inzake databeheer:

- de datatypes die het onderzoek zal gebruiken en/of genereren
- de voorzieningen die zijn getroffen om de data minimaal 5 jaar na afloop van het onderzoek te bewaren

- mogelijke redenen om af te wijken van het principe van bewaring van data, delen en van de minimale bewaartermijn van 5 jaar
- specifieke beveiligingsmaatregelen voor onderzoeksgegevens vanwege ethische kwesties
- andere relevante kwesties met betrekking tot gegevensbeheer.

Indien een voorstel gehonoreerd wordt, dient het onderzoeksconsortium een datamanagementplan op te maken.

Voor alle VLAIO cSBO-projecten zal binnen de zes maanden na de officiële startdatum van het project een **initieel DMP** (template via [DMP Templates](#)) moeten ingediend worden bij de dienst onderzoekskoördinatie van de instelling van de hoofdaanvrager. De hoofdaanvrager zal VLAIO informeren over de aanwezigheid van het initieel DMP.

Bij de eindrapportering van het onderzoeksproject dienen onderzoekers het finale DMP samen met het eindverslag in ter evaluatie van de projecten.

Meer informatie over databeheer is beschikbaar via [Datamanagementplan FWO](#).

BEHANDELING PROJECTAANVRAAG

1.6. Beoordeling van het projectvoorstel

1.6.1. Evaluatieprocedure

Voor elk cSBO-projectvoorstel stelt VLAIO minstens drie internationale experts ter beschikking die hebben ingestemd met de evaluatie van het project (externe peer review). Voor een zeer multidisciplinair projectvoorstel kan het aantal deskundigen worden verhoogd. De beoordeling door de internationale experts is gebaseerd op het in Bijlage A gegeven beoordelingskader en omvat zowel de wetenschappelijke aspecten als de valorisatieaspecten

Om elk belangenconflict te vermijden, mogen de aanvragers bij VLAIO een shortlist indienen van maximum 3 te vermijden experts. De korte lijst moet specifiek zijn, d.w.z. op basis van de naam van de deskundige of bepaalde organisatie die niet kan deelnemen aan de peer review.

- De schriftelijke adviezen van deskundigen worden anoniem en onverkort naar de aanvragers gestuurd. De aanvragers hebben de mogelijkheid om het deskundigenadvies te weerleggen. De lengte is **maximaal 5 A4-pagina's** en moet binnen een week (5 werkdagen) ingeleverd worden. Het doel van dit weerwoord is het ophelderen van misverstanden die voortkomen uit het externe peer review proces en/of het beantwoorden van open vragen. Indien nodig voor de interpretatie en beoordeling kan (een deel van) de reactie van de aanvrager op de referentenopmerkingen worden gedeeld met de externe deskundigen voor aanvullende feedback.
- Op basis van alle beschikbare informatie (incl. het advies van externe deskundigen), wordt een verslag opgesteld op basis waarvan de beslissing wordt genomen. Het volledige verslag wordt samen met de beslissing aan de aanvragers toegestuurd. De toegekende steun kan ook afhankelijk gemaakt worden van het vervullen van specifieke voorwaarden bij de start of tijdens de uitvoering van het project. Deze voorwaarden kunnen van organisatorische, inhoudelijke of financiële aard zijn.

1.6.2. Formele ontvankelijkheidsanalyse

De volgende ontvankelijkheidscriteria zijn van toepassing:

- Het projectvoorstel wordt ingediend uiterlijk op de vastgestelde limietdatum (indien van toepassing) en is volledig en conform de vereisten van de aanvraagtemplate.
- Het onderzoekconsortium is samengesteld uit actoren van de doelgroep en omvat minstens 2 onderzoeksgroepen van minstens één Vlaams onderzoekscentrum.
- Het projectvoorstel bevat tevens een rechtsgeldig ondertekende (voorlopige) samenwerkingsovereenkomst (zie verder 1.7.2) tussen de deelnemende consortiumpartners. Bij een voorziene transferregeling naar bestaande ondernemingen bevat het voorstel ook de (financiële) inbreng van de ondernemingen uit de begeleidingscommissie conform de minimale vereisten van deze handleiding.
- Er is geen probleem bij de projectindieners op vlak van de financiële draagkracht, het voldoen aan overheidsverplichtingen, of het gedrag naar aanleiding van vorige projectvoorstellen.

Deze ontvankelijkheidscriteria blijven gelden tijdens de volledige behandelingsprocedure. De projectvoorstellen die onontvankelijk worden bevonden, komen uiteraard niet in aanmerking voor steun en nemen niet deel aan de verdere selectie.

1.6.3. Selectiecriteria

cSBO-projectaanvragen worden beoordeeld op twee dimensies: (i) wetenschappelijke kwaliteit en (ii) valorisatie-as.

(i) Wetenschappelijke kwaliteit

De wetenschappelijke kwaliteit wordt beoordeeld aan de hand van 3 criteria.

- Wetenschappelijk potentieel
- Wetenschappelijke aanpak/planning
- Expertise en middelen

Als een project op één van deze criteria niet aan de minimum kwaliteitseisen voldoet, wordt het niet gesteund.

(ii) Valorisatie-as

De valorisatie-as wordt beoordeeld aan de hand van 4 criteria:

- Potentieel van de toepassingen
- Natraject: visie, aanpak en haalbaarheid
- Competentie/track record op vlak van valorisatie
- Bijdrage aan de duurzame ontwikkeling

Als een project op één van deze criteria niet aan de minimum kwaliteitseisen voldoet, wordt het niet gesteund.

Een volledige versie van de selectiecriteria, zoals ze naar de internationale experts worden verstuurd, is opgenomen in bijlage A.

1.7. Rechten en plichten

1.7.1. Overeenkomst

Bij een positieve beslissing vermeldt de beslissing tot subsidietoekenning de essentiële projectinformatie (maximum subsidiepercentage en -bedrag, startdatum, duur, doelstellingen, ...) en eventuele bijzondere voorwaarden. De overeenkomst komt tot stand op het moment van die beslissing, tenzij men binnen de maand na verzending van de beslissing tot subsidietoekenning kenbaar maakt het project niet op te starten. De rechtsgeldig vertegenwoordiger van de organisatie (of de gemandateerde indiener) heeft daartoe bij de indiening de Algemene Voorwaarden Innovatiesteun en de eventuele Programmaspecifieke Voorwaarden aanvaard. De Speerpuntcluster is een partij in de overeenkomst vanwege haar coördinerende rol en verantwoordelijkheid tot inhoudelijk opvolging voor de projecten, gesteund met budget van de geormerkte middelen. De Speerpuntcluster zal in verband met de inhoudelijke voortgang van de projecten de nodige afspraken maken met de begunstigden van de projecten.

De Speerpuntcluster⁷ staat in voor de inhoudelijke opvolging van de uitvoering van de projecten. De begunstigden zullen daartoe de Speerpuntcluster met regelmaat informeren over de uitvoering van de projecten en de projectresultaten, alsook over aangelegenheden die de uitvoering van het project beïnvloeden. De begunstigden maken met de Speerpuntcluster hierover de nodige afspraken opdat de Speerpuntcluster deze verslaggeving kan bundelen en bij VLAIO kan inleveren.

De hoofdverbintenis van de begunstigde is een middelenverbintenis: de begunstigde zal de nodige inspanningen leveren om met de overeengekomen middelen via onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten de beschreven projectdoelstellingen te bereiken en aan te wenden voor gebruik in Vlaanderen.

1.7.2. Samenwerkingsovereenkomst

Als onderdeel van het projectvoorstel wordt een afsprakennota ('term sheet' of voorlopige samenwerkingsovereenkomst) gevraagd tussen de deelnemende consortiumpartners (bij de verschillende rechtspersonen in het consortium) met minimaal de onderling overeengekomen afspraken op vlak van het budget en de personeelsinzet, het beheer en de verdeling van de intellectuele eigendomsrechten, en de visie en aanpak voor de valorisatie. Deze nota wordt opgesteld in goede voorafgaande interactie met de Technology Transfer Offices Flanders (TTO afdelingen) en wordt tevens ondertekend door een rechtsgeldig vertegenwoordiger van de betrokken instellingen.

De definitieve samenwerkingsovereenkomst, ondertekend door de rechtsgeldig vertegenwoordigers van de betrokken onderzoekscentra, dient aan VLAIO te worden overgemaakt binnen de vier maanden volgend op de betekening van de beslissing tot subsidietoekenning. De samenwerkingsovereenkomst dient minimaal volgende aspecten te regelen:

- aanduiding van een coördinator en een projectleider;
- aanduiding van de te leveren onderzoeksactiviteiten;
- gedetailleerde kostenberekening en betalingsmodaliteiten;
- afspraken op het vlak van eigendoms- en gebruiksrechten m.b.t. gebruik van achtergrondkennis en projectresultaten nodig voor uitvoering van het valorisatieplan;

---

⁷ Bij Moonshotprojecten staat het Moonshotteam in voor de inhoudelijke opvolging.

- wijze van regeling van onderlinge geschillen;
- verslaggevingsverplichtingen.

De samenwerkingsovereenkomst dient in overeenstemming te zijn met de overeenkomst, en in het bijzonder met de bepalingen op vlak van gebruik/valorisatie van de projectresultaten.

Als onderdeel van het projectvoorstel gebruiken de aanvragers een (standaard)sjabloon dat door universiteiten en onderzoekscentra wordt gehanteerd voor het opstellen van een samenwerkingsovereenkomst. Voor ondersteuning bij de IP-overeenkomsten tussen de cSBO partners kan contact opgenomen worden met de eigen Tech Transfer Office (info op <https://ttoflanders.be/>).

Na toewijzing van het projectvoorstel wordt een volledige samenwerkingsovereenkomst gevraagd. Deze samenwerkingsovereenkomst, evenals elke wijziging ervan tijdens de uitvoering van de overeenkomst is onderworpen aan de goedkeuring door VLAIO.

1.7.3. Publicatie op FRIS-portaal

De projectcoördinator voorziet bij de start van het project een publieke samenvatting van het project op het FRIS-onderzoeksportaal (Flanders Research Information Space) van het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie van de Vlaamse Overheid, en actualiseert deze samenvatting op het einde van het project. Ondernemingen en non-profitorganisaties in Vlaanderen en Europa worden op die manier op de hoogte gebracht van lopende en afgesloten projecten.

Info over het FRIS portaal is te vinden in de [de FRIS brochure](#). Instructies voor publicatie op het FRIS-portaal zijn te vinden via [Instructies voor VLAIO-projecten | FRIS onderzoeksportaal \(researchportal.be\)](#).

1.7.4. Opvolging, rapportage en uitbetaling van steun

Als het project wordt goedgekeurd, zal de begunstigde op gezette tijden moeten rapporteren over de goede wetenschappelijke en valorisatievoortgang van het project.

Jaarlijks dient een vergadering te worden gehouden in aanwezigheid van de leden van de begeleidingscommissie. Op deze vergadering wordt de betreffende Speerpuntcluster (of voor Moonshotprojecten het Moonshotteam) uitgenodigd en de notulen van de vergadering worden aan VLAIO bezorgd. Deze notulen maken integraal onderdeel uit van de verplichte rapportage.

BIJLAGE A: SELECTIECRITERIA VOOR cSBO PROJECTEN

Scientific Value

The scientific quality is assessed on the basis of 3 criteria. If a project doesn't meet the minimum quality requirements on one of these criteria, it is not funded.

Scientific potential/feasibility

FUNDABLE

- The scientific goals of the proposal offer a substantial added value relative to the international state-of-the-art and the ongoing strategic research activities. The project builds upon the international state-of-the-art.
- The project can be qualified as basic research of high scientific quality with a good level of risk, challenge and inventiveness.
- The scientific project objectives are intrinsically feasible (i.e. under the explicit adoption/assumption of a good research approach and a good research team⁸).

NOT FUNDABLE

- There are structural deficiencies in the scientific development/support.
- The level of scientific risks/challenges is insufficient for a cSBO project.
- There is no added value compared to the international state-of-the-art demonstrated.
- The difference with past/ongoing research is very limited.
- The scientific objectives are regarded as intrinsically impossible.

Scientific approach/planning

FUNDABLE

- The research approach is well elaborated and justified, and well-tuned to the realisation of the project objectives. There are no significant gaps or shortcomings.
- The project planning/management processes are elaborated in a clear and professional manner. The allocation of research tasks between the partners is clear and appropriate. The proposal contains clear objectives, performance levels, milestones and deliverables.

NOT FUNDABLE

- The scientific objectives are not achievable with the proposed research approach.
- The synergy or/and the integration between project parts is missing or insufficiently demonstrated.
- The proposal does not contain a clear project planning and project management.

Expertise and resources

FUNDABLE

---

⁸ Any points of interest in terms of approach and team are scored further on in the criteria.

- Good balance between the research load and the requested manpower/resources.
- If applicable: special research equipment or major subcontractors are essential to carry out the research project in an efficient manner.
- The competence and synergy within the consortium is sufficient.

NOT FUNDABLE

- Substantial mismatch between the research load of the project and the requested effort of manpower/resources.
- Essential expertise or infrastructure is lacking.
- The research/track record at the level of strategic basic research is very limited or unclearly demonstrated.

Valorisation value

The valorisation value is assessed on the basis of 4 criteria. If a project doesn't meet the minimum quality requirements on one of these criteria, it will not be funded.

Potential applications

FUNDABLE

- The project offers a range of applications with a clear strategic value for a number of industrial activities or has sufficient breakthrough value. If successful, it will almost certainly be translated into a number of applications of sufficient size. The project effectively responds to a demand of strategic importance for a group of companies and it clearly connects with the activities of this target group of companies and if successful, will bring those companies into higher gear. The project is sufficiently important for the group of companies to assume that successful results will effectively be picked up and exploited.
- There is a clear match between the project implementation (research approach) and the valorisation objectives and the project is clearly consistent with the strategic priorities of the spearhead cluster. (This bullet point should only be commented on if you have a good view of the strategic priorities of the spearhead cluster.)
- The project provides a clear distinction with the direct R&D horizon of one or a few actors. A good potential is demonstrated for meaningful follow-up projects with a clear R&D dimension. Follow-up projects are relevant for various companies.

NOT FUNDABLE

- There are almost no applications or there is exclusivity to one company.
- The description of the valorisation potential is very limited or very unclear.
- There is a clear mismatch between the described valorisation potential and the content of the scientific project.
- The valorisation is not feasible or the project offers no prospects for valorisation in Flanders.
- The project is only focused on knowledge creation without prospect for economic valorisation continued by R&D.
- The results of the project can be almost immediately commercialized. There is no difference with the normal R&D horizon in the shorter term for one or a few companies.

Follow-up process: vision, approach and feasibility

FUNDABLE

- The proposal includes a well-argued vision and approach towards valorisation with a detailed valorisation plan.
- The relevance of the project for the potential users is clear. Good involvement and interaction dynamics may be expected between the companies and the project/program consortium.
- A work package 'dissemination and valorisation', aimed at the wide and collective dissemination of the results of the research, however limited in scope (max. 10% of the accepted project costs) is included.

NOT FUNDABLE

- The valorisation plan is insufficiently elaborated and substantiated.
- The potential for applications are basically existent, but there is no feasible valorisation path reasoned and demonstrated.
- Significant bottlenecks, barriers or risk factors for valorisation are present and are almost not recognized or addressed or they are irreconcilable.
- The planned interaction with companies within the program and other relevant users in Flanders is inadequate or insufficiently demonstrated.
- The project preparation is pushed from the research teams.
- Lack of a work package 'dissemination and valorisation' or the work package in question is too extended in scope (more than 10% of the accepted project costs).

Competence/track record in terms of valorisation

FUNDABLE

- The partners of the consortium have a good track record with regard to the transfer of research results or the project is carried out by young starting research teams with clear valorisation intentions.
- Previous or current cSBO projects resulted in an intensive cooperation with companies and a targeted towards applications.

NOT FUNDABLE

- No valorisation competence is present or demonstrated.
- The intentions for cooperation with potential users in previous project applications were artificial and/or were not realized in practice.

Sustainable development

FUNDABLE

- Sustainable development is not applicable.
- Clear positive contribution to sustainable development, preferably quantified.

NOT FUNDABLE

- Unacceptable negative environmental impact or significantly inconsistent with current or forthcoming environmental legislation.

